Muistio maa- ja metsätalousvaliokunnan kuulemiseen 16.11.2017
Kaisa Pirkola, MMM, Luonnonvaraosasto

HE 175/2017 VP UUSIUTUVILLA ENERGIALÄHTEILLÄ TUOTETUN SÄHKÖN TUOTANTOTUESTA SEKÄ TUULIVOIMAN KOMPENSAATIOALUEISTA ANNETUN LAIN 6 §:N MUUTTAMISESTA

Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotukea sekä tuulivoiman kompensaatioalueista annetun lain 6 §:n muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 175/2017 vp) tavoitteena on varmistaa investointien syntyminen uusiutuvan sähkön tuotantokapasiteettiin, ja näin uusiutuvan energian osuudelle asetettujen kansallisten tavoitteiden toteutuminen. Hallituksen esityksellä luodaan ylimenokauden ratkaisuna uusi tarjouskilpailuihin perustuva tuotantotukijärjestelmä eli preemiojärjestelmä. Suunniteltujen tarjouskilpailujen tavoitteena on enintään 2 TWh:n sähkön vuosituotanto. Tarjouskilpailut olisi tarkoitus järjestää vuosina 2018 ja 2019. Maa- ja metsätalousministeriö pitää energia- ja ilmastostrategiassa linjatun mukaisesti perusteltuna, että vuosina 2018-2020 järjestetään teknologianeutraaleja tarjouskilpailuja yhteensä 2 TWh:n suuruisesta vuosittaisesta vuosituotannosta. Lisäksi pidämme tärkeänä, että HE:n valmistelua edelsi se, että tarjouskilpailumallille tarkasteltiin kattavasti vaihtoehtoehtoisia ratkaisumalleja, kuten esimerkiksi kansallisen sertifikaattijärjestelmän perustamista tai ylikansallisen, valtion rajat ylittävän sertifikaattijärjestelmän mahdollisuutta. Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeinä myös linjauksia siitä, että hallituksen esitystä laadittaessa päämääränä on ollut kansantalouden kokonaisetu ja preemiojärjestelmän kustannustehokkuus. Yleisellä tasolla maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että uusiutuvan sähkön tukimekanismeja luotaessa on tärkeää turvata sähkön toimitusvarmuus, sähköntuotannon säätelymahdollisuus sekä sähkön saatavuus huippukulutustilanteissa eli etenkin talvikaudella.

Maa- ja metsätalousministeriön tarkastelukulma hallituksen esityksen (HE 175/2017 vp) sisällön osalta rajautuu lähinnä maa- ja metsätaloudesta peräisin oleviin biomassajakeisiin. Maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvänä, että esitetyssä tukijärjestelmässä voisi saada tukea myös sahojen sivutuotteena syntyvällä purulla tuotetusta sähköstä eli nk. puupolttoainevoimalat voivat osallistua tarjouskilpailuihin. Tämä voi lisätä purun arvoa energian tuotannossa, mikä osaltaan parantaisi myös sahojen kannattavuutta. Koska päällekkäiset tukijärjestelmät samalle teknologialle eivät ole perusteltuja, pidämme vastaavasti perusteltuna, että nykyisin voimassaoleva syöttötariffijärjestelmä suljetaan puupolttoainevoimaloiden ja biokaasuvoimaloiden osalta, ts. mahdollisten uusien voimaloiden on hakeuduttava voimassaolevaan syöttötariffijärjestelmään viimeistään 31.12.2018. Vaikka nykyinen järjestelmä on ollut voimassa vuodesta 2011 lähtien, on siihen toistaiseksi hakeutunut ainoastaan yksi puupolttoainevoimala. Valmisteltaessa tukijärjestelmiä tulisi jatkossa kuitenkin pitää mielessä, että teknologianeutraalien tukijärjestelmien ei tulisi tarkoittaa sitä, että kaikki erilaiset uusiutuvan energian muodot kilpailisivat keskenään tarjouskilpailuissa. Tulee esimerkiksi harkita, onko hyvin erilaisia tuotantomuotoja, kuten tuulivoimaa ja erilaisia biomassoista sähköä ja lämpöä tuottavia laitoksia mielekästä kilpailuttaa toisiaan vastaan.

Puupohjaisiin biomassoihin pohjautuvan energiantuotannon osalta maa- ja metsätalousministeriö korostaa yleisesti sitä, että puupohjaisen energian kilpailukyky fossiilisiin energianlähteisiin nähden tulee turvata. Metsähakkeen osalta on erittäin tärkeää jatkaa metsähakkeen sähköntuotantotukijärjestelmää sen nykyisen voimassaoloajan loppuun energia- ja ilmastostrategiassa linjatun mukaisesti. Järjestelmä on osoittautunut kustannustehokkaaksi. Metsähakkeen sähköntuotantotukijärjestelmän kehittämistä ja tarpeellisuutta eli mahdollisia tulevia kannustejärjestelmiä ’metsähakevoimaloille’ arvioidaan vuonna

2018. Tässä tarkastelussa tulee tarpeen mukaan huomioida myös nyt luotava preemiojärjestelmä ’puupolttoainevoimaloille’.

Biokaasun osalta maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että maaseudun kehittämisohjelman investointituet ovat käytössä entiseen tapaan ja ovat vaihtoehtona preemiojärjestelmälle. Tämä on tärkeää erityisesti maatilojen ja maaseutuyritysten pienten biokaasulaitosten kannalta. Maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvänä, että puupolttoainevoimaloita ja biokaasuvoimaloita koskeva polttoainevelvoite on laskettu esityksessä alkuperäisestä 90 prosentista 85 prosenttiin. Esimerkiksi puupolttoainevoimaloissa kalenterivuoden aikana sähköstä ja lämmöstä vähintään 85 prosenttia tulee tuottaa muilla polttoaineilla kuin metsähakkeella ja biokaasuvoimaloiden sähköstä 85% tulee tuottaa biokaasulla. Mikäli asetettu prosenttivaatimus ei osoittautuisi toimivaksi, tulee se ottaa uudelleentarkasteluun.